

Derfor er fagfolk så skeptiske

► De store uenighetene i klimaspørsmålet har alle røtter i det som står – og ikke står – skrevet i hovedrapportene fra FNs klimapanel.

STAVANGER

Hva gjør, for eksempel en politiker, når hun vet for lite om et emne? Hun kan lese seg opp. Eller finner en ekspert. Men hvordan vet hun hvem som er den «rette» eksperten?

I klimaspørsmål har de aller fleste valgt seg FNs klimapanel (IPCC). De har jo allerede samlet forskningsdata fra all verdens eksperter. Rapportene deres gir grunnlaget for forhandlingene på klimatoppmøtet og verdens klimapolitikk.

Men det finnes flere som ikke har sansen for IPCC-rapporten. Vitenskapsfolk uttrykker sin skepsis med grafer og innfløkte vitenskapelige motargumenter. For det IPCC rapporterer stemmer ikke med deres egne funn.

Men klimaskeptikerne sliter med å nå fram med sine motforestillinger. Skremselsscenarioene er mer salgbare.

Skeptiske professorer

To norske kritikere av konklusjonene fra FNs klimapanel er kjemiprofessor Ole Henrik Ellestad og geofysikkprofessor Martin Hovland. Begge er pensjonister. Ellestad er leder i Klimarealistene. Hovland har, som en av 80 norske og 2500 verdensomspennende forskere, vært reviewer på de tre siste klimareportene fra IPCC. Det vil si at han anledning til å uttale seg underveis i prosessen.

Hvorfor er du skeptisk til FNs klimapanel?

Hovland: Forskere leverer sine rapporter med et sammenhengende bilde. Allerede der mister vitenskapen kontrollen

FNs Klimapanel

► **Offisielt navn:** Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC).

► **Opprettet:** Av Verdens Meteorologiorganisasjon (WMO) og FNs Miljøprogram (UNEP) i 1988.

► **Formål:** Sammenstille eksisterende kunnskap om eventuelle endringer i jordens klima. Oppgaven er objektivt og åpent å samle og vurdere det beste av tilgjengelig naturvitenskapelig, teknisk og samfunnsøkonomisk informasjon om klimaendringer.

► **Nobels fredspris:** I 2007, sammen med Al Gore.

► **Produksjon:** Har så langt levert fem hovedrapporter, den siste var ferdigstilt i november 2014.

over resultatet. For da overtar kommunikasjonsfolket. De skriver rapporten, som gir grunnlaget til politikere. Basert på alle de andre sammendragene lager de et nytt sammendrag. Det sier seg selv at mange nyanser blir filtrert bort.

Den første rapporten, fra 1990, var i det minste ærlig. Den skisserte hva vi visste mye om og hva man visste lite om. Senere har hver rapport blitt mer skråsikker. Det blir stadig tydeligere at man velger ut forskning som bekrefter tidligere hypoteser. Motforestillingerne fra skeptikere er etter hvert nærmest ikke-eksisterende i rapporten.

Hva er motivet for denne manipulasjonen av fakta?

Hovland: Arbeidsmetoden er en årsak. Men slik IPCC har utviklet seg, er det mye fors-

kningspenger å hente for de «rette» prosjektene. Og når IPCCs rapporter blir stående som sannheten, blir det å støtte denne den største stemmesankereren for politikerne. I Norge er det bare Frp som har ytret skepsis, til full latterliggjørelse fra de andre partiene. I tillegg gjør IPCC det enkelt for politikerne: de kan støtte en «populær» politikk, og samtidig legge all skyld på rapporten om det skulle vise seg at det hele er feilslått.

Religion og bibel
Noen hevder klimaspørsmålet er blitt religion, og at IPCC-rapportene er dens bibel.

Hovland: Ja absolutt! Og nåde den som er vantro. Det er ikke tilfeldig at de fleste som står fram som skeptikere er pensjonister. Som arbeidende forsker risikerer du både å miste forskningsmidler, troverdighet og anseelse om du ikke støtter IPCC. Det er flere globale historier om både forskere og mediefolk som har fått reprimander eller mistet jobben fordi de ikke har det «rette» klimasyntet.

Hva er så alternativet til IPCC?

Ellestad: Vitenskap er vitenskap. Ikke demokrati, og ikke politikk. Også i vitenskapelige miljøer er det store uenigheter om årsakene til og konsekvensene av global oppvarming. Men om vi slipper å krangle om rapportene fra FNs klimapanel, vil nok de vitenskapelige rutinene igjen bli normalisert.

ELISABETH BIE

elisabeth.bie@aftenbladet.no

– De forstår lite av vitenskapen

STAVANGER

– Det noen snekrer sammen på loftet og legger ut på nettet, blir lett en sannhet, sier klimaforsker Helge Drange ved Universitetet i Bergen..

ler at **satellitmålingene** er usikre og er basert på modellering for å gi temperatur, samtidig forkastes de globale klimamodellene brukt av for eksempel FNs klimapanel.

Helge Drange, klimaforsker.

Drange mener den største svakheten med påstandene fra klimaskeptikere generelt er at argumentasjonen er for selektiv, argumentasjonen henger ikke i hop og er for inkonsekvent.

– De etablerte måleseriene som det er stor faglig enighet om at er de beste vi har, blir ikke brukt, eller så blir bare deler av måleseriene brukt. Målinger fra enkeltpersoner og tilbake i tid som viser noe annet trekkes fram i stedet. Det noen snekrer sammen på loftet og legger ut på nettet, blir lett en sannhet, sier Drange til Aftenbladet.

– Havet stiger

Han påpeker at det er helt legitimt å mene noe annet enn det etablerte synet i klimasaken, men mener samtidig at dersom Klimarealistene skal framstå som en kunnskapsbasert organisasjon, må de også anerkjenne data som sier noe annet enn det de selv forfekter.

– Klimafornektene har liten tro på at havnivået stiger. De hevder at breene ikke smelter og at havtemperaturen øker i liten grad. Faktum er at havet stiger fordi havtemperaturen øker og breene smelter. Det er mange historier som legges fram som virker plausible, mens som ikke er konsistente, sier Drange.

– Det er også interessant at klimafornektene oftest bruker **satellitmålinger**, tre til fem kilometer opp i atmosfæren, for temperaturmålinger. De forholder seg i liten grad til bakke målt temperatur. De skju-

– Forstår lite

Drange trekker også fram at når det gjelder solens rolle til global oppvarming, er det et syn som han mener står svakere og svakere vitenskapelig. Solen kan heller ikke så langt FNs klimapanel ser, være årsaken til den oppvarmingen som har skjedd siden 1960-tallet, solaktiviteten har avtatt de siste par tiår.

– Hva med argumentet om at klimamodellene som brukes er feil og kan ligge an til å få store avvik?

– En av styrkene til FNs klimapanel er at modellene går et stykke tilbake i tid. Det som modellene viste på slutten av 1980-tallet er i samsvar med det vi observerer i dag. Men ingen modell er korrekt, det gjelder i all vitenskap. Modellene vil alltid være feil, i den forstand at vær og vind ikke kan reproduseres fra dag til dag. Modellering er ikke spesielt for klimaforskningen.

– All vitenskap bruker observasjoner, teori og modell for å forbedre kunnskapen. Det grunnleggende er uansett at modellene viser en utvikling basert på observasjoner og teoretisk kunnskap, sier Drange og legger til:

– Når noen kategorisk hevder at klimamodellene er feil, viser man egentlig at man forstår veldig lite av vitenskapen.

TOR GUNNAR TOLLAKSEN

tor.gunnar.tollaksen@aftenbladet.no

Blir framtiden slik? Eller slik? Ekspertene er langt fra enige. FOTO: DMITRY RUKHLENKO